

Umut Oran bu kez Niğde'yi masaya yatırdı...

Anadolu'yu karış karış gezerek 31 Mart seçimlerinde CHP'nin başarısının artması ve belediye başkanlıklarının el değiştirmesinde çok büyük önem taşıyan bir tek oyun alınması için çalışan CHP'li Umut Oran, bu kez **CHP Niğde İl Başkanı Erhan Adem** ile birlikte kentte incelemeler yaptı. Niğde'nin sorunları ve çözüm önerilerini kamuoyuyla paylaşan Umut Oran'ın Niğde raporu şöyle:

TARIMDAKİ ÇÖKÜŞÜN SORUMLUSU AKP!..

ÜLKEYİ BU HALE NİĞDELİ PATATES ÜRETİCİSİ GETİRMEDİ

- Niğde'de CHP İl Başkanımız Erhan Adem ile birlikte yaptığımız incelemelerde gördüklerimiz; iktidarın üreticiyi, çiftçiyi nasıl mağdur ettiğini, ülkeyi tarım ürünlerinde dışa bağımlı yaparak gıda arzı güvenliğini riske atarak, tarımı çökerten yanlış politikadaki ısrarını ve Türk tarımının nasıl sahipsiz kaldığını gözler önüne serdi.
- Sebze fiyatlarındaki aşırı artışların sorumlusu üretici veya depocu değildir! Sorumlu, yanlış politikaları ile ülkede tarımı bitiren, üreticiye gerekli desteği vermeyen, onları yüksek girdi maliyetlerine ezdiren, çiftçinin emeğini boşa çıkarıp topraktan kopmasına yol açan AKP'nin bizzat kendisidir. Acilen tarımın “bütünleştirici, verimliği artıran, millileştirilen ve zenginleştirici” hale getirilmesi gerekir! Bu da ancak akıllı, bilimsel, programlı, planlı bir siyasetle olur.
- Yanlış teşvik politikaları nedeniyle Niğde haksız rekabete uğramış durumda. Kentin kullanabileceği bir havaalanı dahi yok, doğalgaz ise şehir merkezi dışına ulaştırılamamış durumda.
- **SURİYELİLER İÇİN HAZIRLANAN ve TOBB'un da desteğiyle “Mahir Eller”** adıyla pazarlanmaya çalışılan uygulama ile Suriyelilerin istihdam edilmesi halinde vergi ve SGK priminin devlet tarafından karşılanması Türk vatandaşlarına karşı yapılmış büyük bir İHANETTİR.
- TBMM'de görüşülen ve iktidarın verdiği bir yasa teklifiyle getirilmek istenen bir başka düzenleme ile 1 Şubat – 30 Nisan 2019 tarihleri arasında yeni istihdam edilecek kişilerin vergi ve primleri ile maaşlarının bir kısmının da devlet tarafından karşılanacak olması da siyaset tarihimize geçecek **SİYASİ RÜŞVETLERDEN** birisidir. Kimin parasını kime veriyorsunuz tüm vatandaşlarımızdan kesilen vergileri çarçur etmeyi, pansuman yapmayı, göz boyamayı bırakın artık. 30 Nisan'dan sonra bu insanlar ne yapacak peki, hepsi işsiz güçsüz yine ortada kalacaklar. Ülkesini seven bu tür kandırma taktikleriyle vatandaşlarıyla bu kadar dalga geçmez, işsizliği bitirecek üretimi artıracak politikaları artık devreye sokar!

Anadolu'nun ortasında sahipsiz illerden biri Niğde

Patates depolarına yapılan baskınla gündeme gelen Niğde, Türkiye'nin en yoksul illerinden biri. 2018 itibariyle 364 bin 707 kişilik nüfusu bulunan Niğde, geçim şartlarının zorluğu nedeniyle sürekli göç veriyor. Türkiye genelinde kilometrekareye 107 kişi düşerken bu sayı Niğde'de sadece 50.

Niğde'nin kişi başına geliri 6 bin 854 dolarla Türkiye ortalamasının yüzde 64'ü kadar ve 3. dünya ülkesi seviyesinde. Kişi başına gelirden Niğde, 81 il içinde 50'nci sırada bulunuyor. Niğde, 2018 yılında adeta KOBİ ölçeğinde iş yaparak sadece 58 milyon dolarlık ihracatıyla toplamda yüzde 0,03 (on binde üç) pay alabildi. İhracat sıralamasında Niğde, 81 il içinde 59'uncu sırada yer aldı.

Demir, çinko, kurşun, cıva, volfram, bakır, kükürt, gümüş, altın, antimon, kaolin ve alçıtaşı gibi yatakları ile maden bakımından oldukça zengin olmasına rağmen Niğde ilinde bunların da büyük bölümü işletilmiyor, bu rezervlerden yeterince katma değer yaratılmıyor.

Niğde ili; bugüne kadar ciddi bir yatırım almamış ve Nevşehir, Konya, Aksaray, Kayseri ve Adana gibi illerin arasında en sahipsiz il konumunda. Avrupa Birliği fonlarından, Lisanslı Depoculuk ve Havza Bazlı Destekleme Projelerinden yararlanamayan Niğde'nin, nitelikli bir sanayi bölgesi dahi yok. Hayvancılığı da yeterince gelişmemiş olan ilin turizmde ise esamisi bile okunmuyor. Hal böyle olunca benzeri birçok il gibi Niğde'de de geçinmek için geriye tarım sektörü, çiftçilik kalıyor...

Nüfusun yüzde 70 tarımla geçiniyor

Sanayi ve diğer sektörlerin fazla gelişmediği Niğde ilinin ekonomisi ağırlıklı tarıma dayanıyor. İlin faal nüfusunun yüzde 70'i tarımla geçiniyor.

Niğde ili eskiden Anadolu'nun buğday ambarı sayılan 10 il arasında yer alıyordu. Ancak ülke genelinde buğday ve diğer tahıl üretimi yüksek girdiler yüzünden çiftçinin emeğini karşılayamaz olunca, Niğdeli meyve ve sebze üretimine ağırlık vermiş.

Niğde'de ekilen tahıl üretim alanları son on yılda yüzde 1,6 azalırken, nadasa bırakılan tahıl alanları yüzde 5, sebze üretim alanları yüzde 45, meyve, içecek ve baharat bitkisi üretim alanları da yüzde 15,5 artmış.

Patates üretiminde birinci

Türkiye'de en çok elma yetiştirilen iller arasında yer alan Niğde, patates üretiminde ise başı çekiyor. Buna rağmen Niğde'ye bile 2018 yılında Suriye'den patates ithal edilmiş olması açıklanamaz, kabul edilemez bir durumdur. Patates ekim alanı en geniş il, 238 bin dekarla (%16,4) Niğde. Yıllık 1 milyon tona yaklaşan patates üretimi ile Niğde, üretimde de ilk sırada yer alıyor.

Patateste, mazot-gübre desteği ve sertifikalı tohumluk kullanım desteği, yurtiçi sertifikalı tohum üretim desteği ödemesi gibi devlet destekleri ise yetersiz.

Niğde'de tarım alanlarının durumu (Dekar)

		2017	2007	Değ. (%)
Tahıl alanları	Ekilen	1.601.521	1.628.382	-1,6
	Nadas	722.690	688.210	5,0
Sebze alanı		70.410	48.490	45,2
Meyve, içecek ve baharat bitkileri		330.749	286.250	15,5
Toplam		2.725.370	2.651.332	2,8

Fiyat artışlarının sorumlusu üretici değil

İktidarın çiftçiyi, üreticiyi perişan eden yanlış tarım politikaları, çiftçinin artan üretim girdileri ve genel ekonomik dengelerdeki bozulmanın sonucu olarak elektrik, akaryakıt ve ulaşım giderlerindeki artışlar, tarım ürününün tarladaki fiyatı ile market fiyatı arasında uçurum

oluşması, ürün market rafına gelene kadar fiyatın birkaç kat artmasına yol açıyor. Perakende sebze fiyatlarında son bir yıldaki artış yüzde 100'e yaklaşıyor.

Tarım ürünlerindeki genel faktörlerin yanında patatesteki fiyat artışında ekim yapılan illerde etkili olan ve ciddi üretim kayıplarına yol açan "Akdeniz Meyve Sineği" hastalığıyla mücadelede ilgili bakanlığın yetersiz kalmasının da payı bulunuyor.

Patates üreticisine "stokçu" muamelesi

İktidar, kendi hatasının sonucu olan bu durumdan adeta üreticiyi, depocuyu sorumlu tutuyor, onların üzerine giderek sorunu çözeceğini sanıyor ya da çözüyormuş gibi gösteriyor.

AKP Genel Başkanı'nın "*Bundan sonra stokların yapıldığı bütün depoları basacağız. Kimse benim vatandaşımın pahalı ürün satma hakkına sahip değil*" uyarısının ardından Niğde Defterdarlığı ekipleri hemen baskınlara girişti. Ancak;

- Sebze fiyatlarındaki aşırı artışların sorumlusu üretici veya depocu değildir.
- Gıda fiyatlarında yaşanan durumun sorumlusu bizatihi, yanlış politikaları ile ülke genelinde tarımı çökerten, üreticiye, çiftçiye gerekli desteği vermeyen, yüksek girdi maliyetleri ile onların emeğini boşa çıkaran ve topraktan kopmalarına yol açan, tarım alanlarını ranta dönüştüren iktidarın kendisidir.
- Tarım ürünlerinin fiyatının tarladan markete kadar olan süreçte katlanmasında, elektrik, mazot, nakliye gibi maliyet kalemlerindeki fahiş artışlar nedeniyle depocuların ve araçların maliyetlerinin artmasının da payı bulunuyor ki yine bunun sorumlusu da bu dengesizliği düzeltemeyen iktidardır.

Gıda güvenliği risk altında!

Ekonomi yönetimindeki yanlışların üstünü, üreticiyi, depocuyu, tüccarı "gıda teröristi" ilan ederek örtmeye çalışan bir beceriksiz iktidar iş başında. Bu tür uygulamalar yanlıştır!. Bu yapılanlar, zaten kıt kanaat geçinmeye çalışan, emeğinin karşılığını alamayan çiftçinin, üreticinin topraktan kopmasını, üretimi bırakmasını, ülkenin tarım ürünleri üretimi ile talep arasındaki makasın daha da açılmasını, dışa bağımlılığın artmasını hızlandıracaktır. Bu yanlış politikalar devam ederse önümüzdeki yıl vatandaşın sebze-meyveyi, bu yılki fiyatlarının iki katı daha pahalıya satın alması tehlikesi vardır, gıda güvenliği risk altındadır!

Seçimlik tanzim satış çözüm değil

Devlet, serbest piyasa ekonomisi de olsa üretici ve tüketiciyi piyasanın kar hırsına kurban edemez. Devletin, piyasaları regüle etme görevi vardır. Bu kapsamda "tanzim satış" uygulamaları gerekli ve yerindedir. Ancak AKP Genel Başkanı'nın emriyle iki büyük şehirde birkaç yerde kurulan çadırlarda yapılan uygulama tanzim satış değildir. Tanzim satış, belli bir plan ve program dahilinde, piyasa dengelerini bozmadan, üretici ve tüketiciyi ezdirmeden, piyasaları regüle etme, haksız kazancın ve hayat pahalılığın önüne geçme amaçlı kurumsal bir uygulama olmalıdır.

Mazotu 3,5 TL yap bak fiyatlar nasıl düşecek!

İktidar, gerçekten halkın makul fiyatla sebze, meyve tüketmesini istiyorsa, üreticinin girdi maliyetlerini ve sevk zincirindeki diğer halkalarda yer alan depocu, nakliyecisi, aracı, market vb. aktörlerin genel ekonomik yapıdaki bozulma kaynaklı durmadan katlanan maliyetlerini aşağı çekmelidir. Samimi bir iktidar bugün 6,14 TL'yi bulan mazotu çiftçi için 3,5 TL'ye

hemen bugün indirir. Çiftçinin mazotundan vergi alma, nakliyeciyi fahiş fiyat uygulanan 3. Köprüden geçirme bak o zaman fiyatlar hemen nasıl düşecek, samimiysen yap bunu, hodri meydan!

Seçime kadar değil geçime kadar

Bugün yapılan ise popülist bir seçim yatırımından öte bir şey değil. Ankara'nın emriyle AKP'li belediyeler, seçime kadar geçici bir uygulama şeklinde, birkaç tür sebze ürününü maliyetinin yarısına satarak her gün yüz binlerce lira kamu zararına yol açıyor. 2,5 ayla sınırlandırıldığı için seçime kadar süreceği anlaşılan bu uygulama ile ilgili belediyeler milyarlarca liralık kamu açığına yol açacak. Satış yapan belediyeler, bunu halktan toplanan vergilerle gerçekleştiriyor. Yol, su, kanalizasyon gibi alt yapı yatırımlarına harcanması gereken kamu kaynakları, bir siyasi partinin seçim yatırımı olarak kullanılıyor. Oluşacak kamu zararları, seçim sonrası vergi ve zamlarla yine bu halka fatura edilecek.

Tarım sektörü hayati önemde...

Dünya nüfusu hızla artarken, gıdada arz güvenliği sosyal, ekonomik, demografik ve hatta ulusal güvenlik açısından son derece stratejik bir öneme sahip oluyor. Küresel ısınma, sulak alanların hızla kuruması, buna bağlı olarak tarımsal üretimin azalması, **dünya nüfusunun beslenmesi açısından çok ciddi riskleri beraberinde getiriyor**. Tüm dünyada tarım ve gıda, en stratejik sektör haline geliyor.

Geçmişte tarımda kendine yeten birkaç ülkeden biriyken, bugün tarım ve gıda ürünlerinde dışa bağımlı hale gelen **ülkemizin, acilen yerli üretimi canlandırma, dışa bağımlılığı azaltma, gıdada arz güvenliğini kendi imkanlarıyla sağlama yolunda kapsamlı, etkin ve verimli plan ve programları yaşama geçirmesi bir zorunluluktur.**

Ülkemizde;

- Doğru destekleme politikaları ile yön verilen, birlikte işleyen üretim, pazarlama ve dağıtım ağı sistemi kurmalıyız.
- Bu sistemin en önemli ayaklarından biri eğitim ve Ar-Ge çalışmalarının temelini atıldığı üniversiteler olmalıdır.
- Üniversitelerin tarımda odaklandığı ana konuların başında, gıda üretimi, gıda tüketim artışı, yaşam alanı, gıda sağlığı ve geçim gelmelidir.
- Üniversiteler, gıda üretimi konusunda az girdi ile çok ürün olarak verimi artırmaya odaklanmalıdır.
- Hollanda'daki gibi üretici-devlet-özel sektör ortaklığı ile "Başarıyı sağlayan altın üçgen" oluşturulmalıyız.
- Genel ekonomide yaşanan dengesizliklerden tarımın da direkt etkilendiği bir gerçekken, ulusal ekonomimizi sağlığına kavuşturmadan, tarımı ayağa kaldıramayız, gıdada arz güvenliğini sağlayamayız.
- Yapısal reformlarla kur, faiz, enflasyona bağlı dengesizlikler giderilmeli, girdi maliyetleri aşağı çekilmeli, gübre, tohum ve ürün geliştirmede dışa bağımlılığa son verilmelidir.

Tarımda kaçan fırsat

Toplam büyüklüğü Konya ilimiz kadar olup yıllık tarım ihracatı 100 milyar Avro'ya ulaşan Hollanda örneği, tarım için her türlü imkana sahip olduğu halde bunu değerlendiremeyip, tarımda ithalata bağımlı hale gelen Türkiye'nin nasıl bir fırsat kaçırdığının çok net göstergesi.

Türkçe'de "**Geçti Bor'un pazarı, sür eşeğini Niğde'ye**" deyimini var. Bu deyim; "Bir fırsat kaçınca, hiç olmazsa bundan sonrakini değerlendir" anlamına geliyor. Bundan hareketle; tarımda sahip olduğumuz güçlü potansiyeli değerlendirerek üç kıtayı besleyecek bir ülke olma şansını heba eden, bu yetmez gibi ülkemizi tarımda kendi kendine yetemez hale getiren iktidarı, hiç olmazsa bundan sonra aklını başına alarak, doğru politikalarla tarımı ayağa kaldıracak, gıda arzını yerli kaynaklardan sağlayacak ve Türkiye'yi tarım ihracatçısı yapacak önlemleri alınması durumunda hala şansımızın var olduğu konusunda uyarıyorum!..